

Obsah

Předmluva	V
Seznam použitých zkratk	XVII

ČÁST PRVNÍ. Legislativní politika a tvorba práva

Kapitola I. Legislativní politika	3
1. Právní a legislativní politika	3
2. Tvorba práva a její poslání	4
3. Předpoklady pro tvorbu práva	4
4. Legislativněpolitické principy tvorby práva	5
4.1 Přiměřenost a vhodnost práva	5
4.2 Souladnost práva a systém práva	5
4.3 Stabilita a dynamika práva	6
4.4 Svrchovanost zákona	6
4.5 Zásada veřejnosti práva	7
4.6 Nepřípustnost zpětné účinnosti	8
4.7 Derogace právního předpisu	8
4.8 Vše, co není zakázáno, je dovoleno	9
Kapitola II. Základní pojmy tvorby práva	10
1. Právní norma	10
1.1 Pojem právní normy, její předmět, obsah a struktura	10
1.2 Znaky právní normy	11
1.3 Druhy právních norem	13
2. Právní předpis	14
2.1 Pojem a znaky právního předpisu	14
2.2 Právní předpis a právní norma	15
2.3 Výklad právních předpisů	16
3. Právní řád	19
4. Legislativa a tvorba práva	19
4.1 Tvorba práva a normotvorba	19
4.2 Legislativa a zákonodárství	20
4.3 Legislativa a tvorba právních předpisů	20
5. Legislativní orgány	20
6. Legislativní pravomoc	21
7. Legislativní proces, jeho pojem a poslání	22
8. Obecný normativní právní akt a vnitřní (interní) předpisy	23
Kapitola III. Systém práva a systém zákonodárství	27
1. Pojetí a význam systémovosti práva a zákonodárství	27
2. Právní řád a jeho utváření jako systému	28

3. Metodické a legislativnětechnické požadavky na systémový přístup k právní regulaci	29
3.1 Vymezení a úplnost právní regulace	29
3.1.1 Problematika u dílčích právních úprav	30
3.1.2 Problém kodifikace	30
3.2 Vnitřní systematická uspořádanost, stejnorodost a souladnost právní regulace	31
3.2.1 Komplex právní úpravy	31
3.2.2 Formálně vnitřní uspořádání a členění právní úpravy	32
3.2.3 Stejnorodost předmětu právní úpravy	32
3.2.4 Systematizace právních úprav	34

ČÁST DRUHÁ. Právní regulace a její základ

Kapitola I. Poslání právní regulace, její možnosti a meze	37
1. Řízení společnosti pomocí práva	37
2. Normativní základ právního předpisu	38
3. Právní regulace, kontrola a zpětná vazba	39
4. Možnosti a meze působení práva	40
5. Efektivnost právní úpravy	42
6. Zajištění realizace práva	43
7. Shrnutí dosavadních zkušeností a závěry	44

Kapitola II. Legislativní záměr, jeho vznik a obsah	46
1. Legislativní záměr, jeho pojem a význam	46
2. Legislativní záměr a jeho obsah	46
3. Objektivní podmínky a subjektivní stránka vzniku legislativního záměru	46
4. Míra konkrétnosti legislativního záměru	47
5. Legislativní zadání a vznik legislativního záměru	48
6. Faktory ovlivňující kvalitu legislativního záměru	49
6.1 Dosažení předstihu pro realizaci legislativního záměru	49
6.2 Soustavné provádění analýz působení práva	50
6.3 Časový faktor přípravy a realizace legislativního záměru	50
6.4 Odpovědnost za přípravu a realizaci legislativního záměru	51

Kapitola III. Legislativní záměr a plánování legislativy	52
1. Předvídání vzniku potřeby legislativního záměru	52
2. Prognózování v oblasti práva	52
3. Programování legislativních prací	53
4. Plánování legislativy	53
4.1 Cíl a předmět plánování	53
4.2 Předpoklady plánování	54
4.3 Subjekty plánování	54
5. Závěry k plánování legislativy	55

Kapitola IV. Odpovědnost za tvorbu práva a její vymezení	57
1. Odpovědnost za vydaný právní předpis	57

2. Odpovědnost za tvorbu práva a zákonodárná iniciativa	58
3. Odpovědnost za zdokonalování právního řádu	59
4. Úkoly legislativních pracovníků	59

ČÁST TŘETÍ. Legislativní proces

Kapitola I. Regulace legislativního procesu	63
--	-----------

1. Ústavní základ tvorby práva	63
1.1 Ústavní regulace tvorby práva	64
1.2 Zákonná úprava legislativního procesu v Parlamentu	66
1.3 Legislativní pravidla vlády	68

Kapitola II. Zahájení legislativního procesu	71
---	-----------

1. Rozhodnutí o realizaci legislativního záměru a zahájení legislativního procesu	71
2. Legislativní proces a zákonodárná iniciativa	72

Kapitola III. Komplex právní úpravy a jeho vnitřní souladnost	75
--	-----------

1. Komplex právní úpravy	75
1.1 Respektování zásady svrchovanosti zákona	75
1.2 Stabilita zákona a opodstatněnost podzákonného právního předpisu	75
1.3 Zmocnění k vydání podzákonného právního předpisu	76 ✓
1.4 Problém zmocnění k vydání prováděcího předpisu bez materiálněprávní úpravy věcí v zákoně	77 ✓
1.5 Soulad podzákonného právního předpisu se zákonem	77 ✓
1.6 Souladnost právní úpravy s ostatními právními předpisy	78
1.7 Souběžná příprava zákona a prováděcího předpisu	78
1.8 Pravidla pro tvorbu podzákonných právních předpisů	79
2. Závěry	79

Kapitola IV. Komparace a tvorba práva	81
--	-----------

1. Komparace zdrojem poznatků pro tvorbu práva	81
1.1 Cíle komparace	81
1.2 Metoda komparace	81
1.3 Požadavky na komparaci	82
1.4 Komparace legislativního procesu	82
2. Sbližování právních předpisů České republiky s právem Evropských společenství	82
2.1 Mezinárodní závazky, jejich význam a vztah k legislativě	82
2.2 Právo Evropských společenství, jeho pojem a prameny	84
2.3 Sbližování předpisů České republiky s právem Evropských společenství	85

Kapitola V. Ústava a její příprava	87
---	-----------

1. Význam přípravy ústavy	87
2. Obsah ústavní regulace, jeho systematika	87

3. Programovost ústavy	89
4. Politickoprávní funkce ústavy	89
5. Vědecký přístup k zvládnutí ústavní regulace	89
6. Organický vztah ústavy k ostatním právním předpisům	90
7. Závěr	91
Kapitola VI. Příprava zákonů a jejich projednání	92
1. Zahájení legislativního procesu a příprava návrhu zákona	92
1.1 Věcný záměr zákona zpracovaný ministerstvem a jeho projednání	93
1.2 Návrh zákona (v paragrafovaném znění) a jeho náležitosti	94
1.2.1 Důvodová zpráva	96
1.2.2 Předkládací zpráva a její obsah	97
1.2.3 Návrh prováděcího právního předpisu	97
1.2.4 Úprava novely zákona	97
1.3 Projednání návrhu zákona před jeho předložením zákonodárnému orgánu	98
1.3.1 Meziministerské připomínkové řízení	98
1.3.2 Projednání návrhu zákona Legislativní radou vlády a v jejích pracovních komisích	101
1.3.3 Vládní návrh zákona	102
2. Příprava zákonné úpravy ve zvláštních případech	103
2.1 Stav legislativní nouze	103
2.2 Neodkladné přijetí zákona k rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů	103
2.3 Příprava zákonného opatření Senátu	103
2.4 Stav ohrožení státu nebo válečný stav	103
3. Příprava stanoviska vlády k návrhům zákonů, jejichž předkladatelem není vláda	104
Kapitola VII. Legislativní proces v zákonodárném orgánu	105
1. Projednání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně	105
1.1 Podávání návrhů zákonů a jednání o nich	105
1.2 Zvláštnosti jednání o návrhu zákona o státním rozpočtu	106
1.3 Schvalování zákonné úpravy za mimořádných okolností	107
1.3.1 Stav legislativní nouze	107
1.3.2 Neodkladné přijetí zákona k rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů	107
1.3.3 Stav ohrožení státu nebo válečný stav	107
1.4 Postoupení návrhu zákona Senátu	108
1.5 Postoupení přijatého zákona prezidentu republiky	108
2. Projednání zákonných úprav v Senátu	108
2.1 Jednání o návrzích zákonů	108
2.2 Zkrácené jednání o návrzích zákonů	109
2.3 Jednání o návrzích zákonných opatření Senátu	110
2.4 Příprava návrhů zákonů podávaných Senátem Poslanecké sněmovně	111
3. Kontrola ústavnosti zákonů	111

Kapitola VIII. Příprava podzákonných prováděcích právních předpisů	113 ✓
1. Způsob přípravy prováděcích právních předpisů	113
2. Charakteristika prováděcího právního předpisu	114
3. Nařízení vlády	114
4. Vyhlášky ústředních orgánů státní správy	116
5. Závěr	117
Kapitola IX. Závěr legislativního procesu	120
1. Schvalování právního předpisu	120
2. Podepisování právního předpisu	121
3. Publikace právního předpisu	122
3.1 Pravidla pro vydávání Sbírky zákonů	123
3.2 Dostupnost Sbírky zákonů	124
3.3 Sbírka mezinárodních smluv	124
4. Platnost a účinnost právních předpisů	125
5. Závěr legislativního procesu	126
Kapitola X. Místní právní předpisy	128 ✓
1. Ústavní a zákonný podklad pro tvorbu místních právních předpisů	128
2. Právní předpisy obce a kraje	129
2.1 Právní předpisy obce	129
2.2 Náležitosti tvorby právních předpisů obce	130
2.3 Právní předpisy kraje	133
3. Kontrola ústavnosti	134
ČÁST ČTVRTÁ. Metodika a technika tvorby právních předpisů	
Kapitola I. Obecné metodické přístupy ke tvorbě práva	140
1. Obecná závaznost, stabilita, reálnost a racionalizace	140
2. Systémovost, jednota a soulad	141
3. Soustředění, specializace, podrobnost	142
4. Výrazová stránka právních norem, sdělnost a srozumitelnost, právní jazyk	143
4.1 Výrazová stránka	143
4.2 Právo jako zvláštní informační systém	144
4.3 Jazyk právního předpisu	144
5. Normativní a nenormativní části právního předpisu	145
Kapitola II. Legislativně technická stránka tvorby právních norem	147
1. Legislativní technika a konstrukce právní normy	147
2. Míra abstrakce a konkrétnosti právní normy – rigidita a elasticita	150
2.1 Míra abstrakce a konkrétnosti právní normy	150
2.2 Striktní právní norma	150
3. Zvláštnosti jednotlivých druhů právních norem	151
Kapitola III. Vnitřní členění právních předpisů	153
1. Pojmy spojené s členěním právního předpisu	153
2. Hierarchické členění právního předpisu	153

2.1 Hierarchie členění	153
2.2 Členění ústavního zákona a členění novely	154
2.3 Příloha k právnímu předpisu	154
Kapitola IV. K obsahovým částem a náležitostem právního předpisu	155
1. Preambule, základní zásady, úvodní ustanovení.	
Obecná a zvláštní část	155
1.1 Preambule	155
1.2 Základní zásady	155
1.3 Úvodní ustanovení	155
1.4 Obecná a zvláštní část	156
2. Nadpisy, úvodní věty	156
2.1 Nadpisy v právních předpisech	156
2.2 Úvodní věty v právních předpisech	158
3. Zmocňovací ustanovení	159
3.1 Zákonné zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu	159
3.2 Zmocnění k povolování výjimek ze zákona	159
3.3 Zmocnění k vyhlášení úplného znění zákona	160
4. Přechodná ustanovení, derogace	160
4.1 Přechodná ustanovení	160
4.2 Derogace	161
5. Působnost, účinnost	162
5.1 Působnost právního předpisu	162
5.2 Ustanovení o nabytí účinnosti právního předpisu	163
Kapitola V. Formálnětechnická stránka legislativní techniky	
a z ní plynoucí požadavky	165
1. Terminologie	165
1.1 Přesnost významu používaných pojmů	165
1.2 Synonyma, homonyma	166
1.3 Sbližování pojmů, simplifikace	167
1.4 Archaismy, novotvary a cizí slova	168
2. Legální definice a explikace	168
3. Zákonné výpočty, varianty	169
4. Analogie, recepce právních norem, odkaz, poznámka pod čarou	170
4.1 Analogie	170
4.2 Recepce právních norem	171
4.3 Odkaz v právním předpisu	171
4.4 Poznámka pod čarou	172
5. Domněnky a fikce	172
6. Citace, zkratky, číslovky	173
6.1 Citace	173
6.1.1 Citace právního předpisu	173
6.1.2 Citace jednotlivých ustanovení, vět a číslic v právních předpisech	175
6.2 Zkratky	175
6.2.1 Legislativní zkratky	175

6.2.2 Zkratky úředních sbírek	176
6.3 Číslovky a peněžité částky	176
7. Legislativnětechnické požadavky na obsah novely	176
Slovníček latinských výrazů a rčení	179
Seznam použité literatury	183
Seznam právních předpisů	184
Věcný rejstřík	185